

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

V. Ex actione discedunt ad Electorem Sax. cuius Theologi, coacta Synodo,
sententiam de colloquio ferunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

Postridiè Ioannes à Zeschavv & Lauren- ANNO
 tius Lindemannus Iureconsultus (tertius e- 1569.
 nim iam auocatus erat) cum Principem adire A principe
 vellent huius rei gratiâ, ad colloquium non nō admit-
 fuerunt admissi. Itaque politicis alterius tuntur ad
 partis rem omnem aperiunt, vt que Principi Colloquiū.
 Theologos Electoris excusent, enixè pre-
 cantur. Quod cum VVigandus cæteri que Flaciani
 factionis istius collocutores intelligerent, responsio-
 per politicos suæ partis tam importunè di- nem obtru-
 cendi locum postularunt, vt Maioristas per- dere conā-
 petuis interpellationibus vehementer ob- tur, sed frū-
 tunderent: quorum pertinaciam vt emolli- fra.
 rent, vnus horæ spatium petebant, breues
 admodum se futuros polliciti: verum fru-
 stra fuit, quicquid in hoc genere machina-
 bantur homines importuni. Obfirmarant
 enim animum Maioristæ, nec obtineri ab il- Missionem
 lis potuit, vt deinceps cum aduersarijs vel rursus pe-
 verbū de controuersijs permutarent. Igitur tant Maio-
 secundas de discessu suo litteras ad politicos, ristæ.
 scribunt breuiiores quidē illas superioribus,
 sed eiusdem argumenti: Petunt nimirum,
 vt prosecutionem tanquam necessario susce-
 ptam excusent apud Ioannem Gulielmum
 Saxonix Ducem; nec se dubitare, dicunt,
 quin excusatio locum habeat apud Principē,
 qui suos quoque Theologos durante collo-
 quio Ienam ablegarit.

His litteris nono Martij exaratis disce- V.
 dunt eodem die, & biduo post Dresdam per. Ex actionē
 ueniunt; ybi, cum accessum haberent ad discedunt.

Ele.

1569.

Causæ di-
scissionis.Litteræ &
responsum
Flaciano-
rum.Scriptum
Flacianorū
reijcitur.

Electorem Principem, causas recensuerunt, quibus permoti abrumpendum iudicarent colloquium, nec cum aduersariis in actione progrediendum, nisi Principem de successu collationis, deque aduersariorum machinationibus prius informarint. Has verò causas breui scripto comprehensas postea sparserunt in vulgus, vt honorem suum tuerentur contra Flacianos, qui eos ceu causæ suæ diffidentes ignominiosa fuga turpiter elapsos clamitabant. Elector verò iustam de hoc negotio consultationem haberi voluit: Ideoque pastores primi nominis, & Superintendentes, quos vocant, ditionum suarum Dresdam velut ad Synodum euocarat; à quibus postulauit vt de scriptis vtrinque in colloquio exhibitis ferrent iudicium, vnaq; decernerent, an colloquium illud proseguendum esset, nec ne? dum deliberant, litteræ superueniunt Ioannis Gulielmi Saxoniae ducis ad Electorem Principem, quibus inclusum erat scriptum illud Flacianorum, quod legere cupiissent in conuentu priusquam Altenburgo Maioristę discederent. Hoc ipsum Saxoniae dux scriptis cæteris adiungi postulabat, quæ in colloquio recitata fuerant & exhibita: quod an faciendum esset, in Conuentu superintendentium atq; pastorum Electoris iussu deliberatum fuit. Habita consultatione communibus omnium suffragijs decretum est, scriptum illud ad colloquium non pertinere; ideoq; nequaquam recipiendum

dum vel adiungendum actis publicis, sed re- ANNO
mittendū ad auctores, qui concluso iam per 1569.
Electoris Theologos colloquio, citra neces-
sitatē illud confecerunt.

Cæterum de colloquio ipso, deq; scriptis
quæ in eo recitata diximus & exhibita, præ-
euntibus illis, qui Altenburgi fuerant, sentē-
tiam suam 18. Martij hunc in modum decla-
rarunt: lectis, inquit, actis colloquij Al-
tenburgici, mutuisq; collocutorum scriptis
de iustificatione, & bonis operibus, depre-
hendere se dicunt, quod Electoris Theolo-
gi de duobus istis articulis, dilucidè, bre-
uiter, & distinctè, sine corruptela iuxta sa-
cras litteras, tria symbola, confessionem Au-
gustanam, eiusque apologiam & repetitio-
nem, aliaque Lutheri & Melanchthonis scri-
pta rectè locuti sint & scripserint, obiectos-
que corruptelarum & discrepantiæ næuos
satis deterferint atque purgarint: tum quod
aduersarij claros perspicuosque huius partis
sermone subinde strophis sophisticis calli-
dè peruertant, subinde pueriliter & ridicu-
lè, subinde verò etiam impetuosè magna-
que cum amarulentia detorqueant aliorum, &
errores quærant, vbi nulli sint: cum inte-
rea ipsi multa tueantur paradoxa & absur-
da, quæ nequaquam toleranda sint in Ecce-
lesiis scholisque benè constitutis. Et quoniam
aduersarij à concordie studio prorsus vi-
deantur alieni, nihil aliud habere se dicunt,
quod consulant, nisi vt colloquium vel ab-

Electora-
lium de
colloquio
Altenbur-
gico sen-
tentia.

TUM-

ANNO 1569. rumpatur penitus, vel honoris causa suspendatur.

Causæ colloquij rescindendi.

1.

Addunt causas, quibus permoti in hanc sententiam descenderunt: Harum præcipuæ sunt: Quod cū de iustificatione agendū esset, aduersarij statim in principio ad conuitia & condemnationes, vel à rebus ipsis ad personas insectandas facta digressione conuolarent;

2.

Quod negent Ioannem Gulielmum Sax. ducem vnquam consensisse, vt viua voce colloquium perageretur;

3.

Quod contemnant, nihilq; æstiment pretiosa scripta Melanchthonis; quæ si è scholis ecclesiisq; ad istorum arbitrium eliminentur, ad iuuentutem in pietate bonisque litteris instituentam, vel nihil omnino vel parum præsidij superfuturum;

4.

Quod ex confessionibus, quæ sint hæctenus pro norma veritatis habitæ, materiam litis faciant, merasq; rixas;

5.

Quod corpus doctrinæ contemptim adeoque inhonestè reiiciant, & Augustanam confessionem auctam à Melanchthone, & à Luthero recensitam, probatamq; acerbè fugillant;

6.

Quod inter Lutherum & Melanchthonem suauissimum fuisse consensum, malitiosè simul & contumaciter negent;

7.

Quod scriptum ipsius Lutheri manu consignatum nihili faciant contemnantq;, & ob id iracundiam penè vertantur;

8.

Quod nomen suum repetitioni Augustanæ confessionis ascriptum expunxerint, odioq; tantum & liuore incitati, quæ subscribendo testati fuerant

9.

assen-

assensum, contra conscientiam renocant: **ANNO**
 Quod Lutheri testimonia proferant trun- 1569. d. r.
 cata sensu, eaque frequenter contra mentem into. si
 ipsius detorqueant, excerpantque pro libi- sq. zolum
 tu, quæ commoda sint ipsorum instituto: ad zorum
 Quod simplicem verumque scripturæ sen- 11.
 sum sæpenumero rejiciant, nec alium fe-
 rant, quam ab ipsis excogitatum; quod ad- 12.
 versæ partis Theologos præter culpam er-
 rorum, falsorumq; dogmatum reos faciant;
 Denique quod nec pacem sanciri, nec indu-
 cias; multò minus concordiam fieri patian-
 tur, nec diuinæ veritati locum dare velint
 aut assentiri. Has igitur ob causas, aliasque
 plures id genus, quas se dicunt breuitatis
 studio præterire, colloquium abrumpen-
 dum iudicant. Et quia conciliatio in primò
 capite non successerit, ad reliqua non pro-
 grediendum: de quibus si collatio sit insti-
 tuenda, turbas longè maiores, & conten-
 tiones infinitas aiunt per aduersarios excita-
 tum iri. Futurum enim, vt in medium pro-
 deant hæc ipsorum portenta de libero arbi-
 trio: passio, coactio, rapacitas, hostilitas,
 repugnantia, truncus, lapsus, phrenesis, tra-
 ctio violenta, peccatum, substantia, parti-
 cularitas & prædestinatio, tam ad damna-
 tionem, quam ad vitam & salutem; alijque
 id genus errores è scetidis Manichæorum
 lacunis deriuati: quos Christiana mens non
 iniuria obturatis auribus abominetur; vti S.
 Polycarpum olim fecisse accepimus.

*In Colloq.
germ. fol.
355. b.*

siipoll

ANNO
1569.
Flaciani
multos pa-
tronos ha-
bent.

Quia verò Flaciani apud exteros hinc in-
de multos habeant fautores, quos pridem
ad factionem suam adiunxerint, laboran-
dum aiunt, ut fumi mendaciorum, quos
de colloquio sint passim excitaturi, vera
rei gestæ narratione proposita, velut illa-
ta luce dissipentur. Illud etiam è refutu-
rum, si Princeps Elector datis ad Ioan-
nem Gulielmum litteris petat, ut pacem
deinceps colant Flaciani, nec Ecclesias &
scholas aduersæ partis, quas infestissime
oderint, veteribus ac nouis calumniis &
criminationibus onerent: nimirum ut con-
tentiones cum scandalo coniunctæ deinceps
vitantur.

Elector cō-
sulit poli-
ticos.

Hæc isti ad decimumoctauum Martij: E-
lector verò, ne non circumspectè satis agere
videretur, politicos etiam censuit in consi-
lium adhibendos, quos hanc ob causam eo-
dè loco conuenire iusserat. Hi deliberatio-
ne habita, Theologorum iudicium calculo
suo probarunt, eaque de re sententiam suam
breuiter exposuerunt cōfecto scripto, quod
Electori decimonono Martij exhibitū fuit.
Is igitur auditis eorum rationibus, qui Al-
tenburgi cum Flacianis collocti fuerant,
perlectoquæ superintendentium & politi-
corum iudicio, dimisit cœtum, & ut quis-
que ad stationem laboresque suos reuerte-
retur, imperauit.

Colloquiū
Altenbur-
gense fœde
dissipatū.

Ita colloquium hoc ma-
gno Principum studio, nec exiguis sumpti-
bus institutum, posteaquam scriptitandis
tan-

tantum recitandisque alternatim mordaci- ANNO
 bus inuectiuis, per menses aliquot extra- 1569.
 ctum est, uti diximus, tandem dissolutum
 fuit, vel scedè potius dissipatum; Idque
 non modo sine fructu, vel re prorsus in-
 secta, sed & summo cum vtriusque par-
 tis dedecore; Maioristarum imprimis, quos
 Flaciani deinceps ceu fugitios è conflictu,
 causæque suæ diffidentes, scriptis & cla-
 moribus ad populum petulantius exagita-
 runt. Quin & communis Lutheranorum
 causa non leue detrimentum accepit. Si-
 quidem præter hulcera priora, quæ con-
 trectata presius grauitè deinceps incru-
 duerunt, & hæc distractio Lutheranae sectæ
 nouum inflixit vulnus, quod nullis post-
 modum remediis curari potuit.

Qua in re meritò iustum DEI iudi- Iustum Dei
 cium agnoscimus, rebellionem istorum & iudicium.
 Ecclesiæ turbandæ studium vindicantis im-
 misso vertiginis spiritu: cuius genium &
 scedas operationes dum tegere conantur,
 & domesticas altercationes sopire insti-
 tuunt, contigit nimirum, ut in hac ipsa
 actione perpetuò longius à se mutuò dissi-
 larent, & maior indies inter vtrosque fie-
 ret hiatus: Donec tandem pacè despe-
 cta, detectaque sua ipsorum turpitudine,
 animis etiam ira, furore, odioque mutuo
 vehementer æstuantibus discesserunt. Ut
 per hoc colloquium omnis concordiaæ spes,
 quam moderatiores Lutherani pridè conce-
 perant,

ANNO
1569.

Flaciani
conantur à
se remoue-
re famam
dissipati
Colloquij.

In colloq.

lat. p. 535. b.

In colloq.

lat. p. 535. b.

In colloq.

lat. p. 535. b.

In colloq.

lat. p. 535. b.

In colloq.

lat. p. 535. b.

In colloq.

lat. p. 535. b.

In colloq.

lat. p. 535. b.

In colloq.

lat. p. 535. b.

In colloq.

lat. p. 535. b.

In colloq.

lat. p. 535. b.

In colloq.

lat. p. 535. b.

In colloq.

lat. p. 535. b.

In colloq.

lat. p. 535. b.

In colloq.

lat. p. 535. b.

In colloq.

lat. p. 535. b.

perant, in perpetuum sublata esse videatur: Cum verò Maioristarum scripta, quæ diximus, de causis soluti colloquij passim volitarent, Flaciani minimè dissimulandum putabant iniuriam, quam irrogari sibi spargendis huiusmodi scriptis arbitrabantur. Respondent igitur confestim arrepto calamo, & rationes omnes diluunt, quibus ad excusandam fugam Electoris Theologi vtuntur. Omnem verò culpam turbati colloquij rejiciunt in aduersarios, quos panicis terroribus, vel subita animorum consternatione percussos in colloquio dicunt perdurare non potuisse. Interim eos exuto pudore prædicare delicta sua, sibi que probrum, quod admiserint, in Dei hominumque conspectu laudi ducere, adeoque gloriari, quasi fugiendo scilicet insignem sint victoriam consecuti: ex cancellis, inquit isti imperterriti heroës & pugiles saltum faciunt, atque extra eos suis in cauernis vociferantur, Io pæan, Io victoria, Io triumphus. An non censes, præclare istos heroes certasse, victoriam que reportasse, quia porta egressi sunt? Potestulant igitur sibi iam coronam & brauium decerni.

VI.

Autoris institutum.

Hæc de Colloquio Altenburgensi, quod bono principum affectu ad faciendam inter Lutheranos concordiam institutum fuit, inferenda duxi; paulò futius illa quidem, fateor; verum meminerit Lector, me non Maioris solum, sed & Maiorismi, quem vocant,